

İnsanoğlu var olduğu günden bu yana iyi ve kötünün ayrımını yapmaya, iyilik ve kötülük konusunda bir denge kurmaya çalışır. Nedense kendi dışındaki tüm varlığa yabancı olan insan, eşref-i mahlukat olmanın tadını hiç çıkaramaz. İyiyle kötü arasındaki zıtlıkta sıkışıp kalır.

İnsan karakterini ve düşüncelerini, birtakım etmenlerle öğrenme dediğimiz bilginin yaşama geçirilmesi belirler. Bunun gözlenebilen en çarpıcı yanı, karakteri belirleyen detayların olaylar karşısında gösterdiği doğal tepkilerdeki gizemidir. Aslında tüm düşünce ve davranışlarımızda nesnel bir yüzleşme olmadan iyiye ve doğruya ulaşmamız mümkün değildir.

Ömer Faruk HÜSMÜLLÜ Mağaranın Kamburu'nda çağdaş bir Yusuf Has Hacip rolü üstlenmiş. Yüzyıllardır filozofların ortaya attığı idealara yepyeni bir bakış açısıyla kendine özgü bir argüman geliştirmiş. Gerek Kutadgu Bilig'de gerekse Atabetü'l Hakayık'taki insanı oluşturan etik/ ahlaki değerlere bir bilginin ve bir serserinin farklı bakış açılarını ortaya koyarak, zaman zaman isyan ettiren zaman zaman düşündüren diyaloglarla özeleştirimizi yapmamız için bize fırsat vermiş.

Yalın bir dille felsefi bir içerik oluşturulmuş romanda. Birkaç sözcüğün dışında bilimsel sözcüğe rastlamıyoruz. Bu da romanın akıcılığı ve anlaşılabilirliği konusunda yardımcı oluyor bize. Ömer Faruk HÜSMÜLLÜ, roman boyunca yansız/ nesnel davranıyor. İki kişi arasında geçen konuşmaların akşam saatlerinde yapılıyor olması kahramanların ruhsal durumlarındaki çalkantıları ve kaosu daha bir belirginleştiriyor. Romanı elinizden bırakmak istememenize rağmen derinliği keşfe çıkmak, beyninize nakşetmek istiyor ve geriye dönüp bir kez daha okuma ihtiyacı duyuyorsunuz. Eser baştan sona gizemini koruyor, sürükleyici ; sürükleyici olduğu kadar zaman zaman şaşkınlık, zaman zaman öfke ve kızgınlık uyandıran bir üslup kendinizi bazen bilge bazen de serserinin yerine koymanıza neden olabiliyor.

Eserde irdelenen konu önce çağdaşlığa yapılan alaycı vurguyla başlıyor. Anlıyoruz ki çağdaş insanın sancıları, çağdaşlaşmanın altında ezilen bireyin sorunları ele alınacaktır. Çünkü ' İnsan olarak doğmak bir ayrıcalıktır ama insan olarak kalmak en büyük meziyettir ve oldukça da zordur.'(sah:133) Ökült bilgilerle (saklanmış, gizlenmiş olan bilgi) dolu bir kitap kötülükte birinci olana yani en kötüye verilecektir. Daha önceki zamanlarda olduğu

gibi bu bilgi babadan oğula aktarılan bir bilgidir. Burada bizi tereddüde düşüren ‘Mağaranın Kamburu’nun bir taraftan ‘en kötü’ olduğu için bu bilgiye sahip olması, diğer taraftan söylemleriyle bilge bir kişi portresi çizmesidir. Çünkü ‘Karanlık da ışık da insanın ruhundadır.’ (sah:8) Böylece iyilik ve kötülük kavramları sorgulanmaya başlanır. Ancak insanların kötülük karşısındaki tutumları kötü olduklarını kabul etmek yerine hayali bir iyilikle kötülüğü süslemek istemeleriyle farklı anlamlar kazanır. Ömer Faruk HÜSMÜLLÜ, çağdaş Pinokyo rolünü üstelenen insanın Fatalist (Kadercı) yanını sorgularken bilgenin aracılığıyla bize şunları söyler: ‘Kendi özgür iradesiyle yaşamını zindana çeviren bir insanın sorumluluğunu yüce planlayıcı üstlenemez. O zaman insan değil kurulmuş robotlar yaratırdı.’ (sah: 15) Böylece insan iradesiyle kadercilik arasındaki ikileme açıklık getirilmiş olur.

‘Zıtlıklar evrenin ve dolayısıyla yaşamın kaçınılmaz olgularıdır.’ (sah:15) derken romanın bizi oradan oraya savuracağına mesajını verir Ömer Faruk HÜSMÜLLÜ. Sonraki bölümlerde tüm insanları yaşamı boyunca etkileyen ‘aşk’ ve aşık sorgulanır. Karşılıklı bir aşkın beklentisinden, aşk karşısında acizliğimize kadar her şey ele alınır. Yaşla, tecrübeyle, akılla izah edilemeyen bir olgunun tanımı yine bilgenin ağzından tek cümleyle özetlenir: ‘ Aşk, mutlaka tedavi edilmesi gereken bir hastalıktır.’ (sah:16) Daha sonraki bölümlerde ise dost ve düşman kavramlarına, ihtiraslarımıza vurgu yapılır. Bencillik/ fedakarlık , umut/ umutsuzluk, af ve hoşgörü, tecrübe, adalet/ haksızlık, vicdan/ vicdansızlık, dalkavukluk/ dürüstlük, cesaret/ korku, mutluluk/ mutsuzluk, önyargı, öfke, başarı / başarısızlık , endişe, sadakat/ ihanet üzerine başlı başına bir yaşam dersi verir kitap Mağaranın Kamburu aracılığıyla.

Roman kurgu bakımından olaydan çok düşünceye vurgu yapar. Ayrıntılarla ilgilenmez. Pek çok kişiye ağır gelebilecek konu ve düşünce örgüsü böylece daha anlaşılır hale getirilir. Sadece felsefeyle ilgilenenler için değil, her insan için okunma kolaylığı sağlar. Mağaranın Kamburu, ‘Düşündüğün kadar varsın, düşüncelerin kadar zenginsin ve düşüncelerin kadar mutlu olabilirsin.’ (sah:32) der. Düşünme olgusunun güçlüğünün yaşama yansıması tembelliğimiz ve acizliğimiz nedeniyle çok zor ve yorucudur. Kitabın ilerleyen sayfalarında ısrarla altını çizdiğimiz cümlelerden biri de şudur: ‘Acı, insanın ruhsal bağımsızlık sistemini güçlendiren ilaçtır.’(sah:75) Belki de Mağaranın Kamburu’nu bilgeliğe ulaştıran geçmişte yaşadığı birtakım olumsuzluklar, yanlışlar ve çirkinliklerdir. Ancak en önemlisi bu cümlesiyle anlatmaya çalıştığı acıdır.

‘İnsanları övmekte aşırıya gitme!’(sah:106) bir uyarıdır. ‘Çünkü gerçek zannedip hemen benimserler ve de seni beğenmemeye başlarlar. Bugünün yağcılarının, yarının aşağılık adamları olarak görülmesinin nedeni budur.’(sah:106) Eserin sonunu sizlere bırakıyorum. Çünkü Mağaranın Kamburu ilginç ve ibret dolu bir sonla biter. ‘Nankör insanın gıdası kötülüktür.’(sah:121) ancak ‘Feneri cebinde olan karanlığa kafa tutar.’(sah:116) Zaman, yapılan iyiliklerin de kötülüklerin de bedelini hak ve adalete uygun bir biçimde sonuçlandıracaktır. Bugününü ve yarınını kaybeden insan yalnızlığını ve pişmanlıklarını sırtında kambur olarak yaşadığı sürece taşıyacak ve maddeden uzaklaştıkça bilgeliğe ulaşacaktır.

Hilâl ERBOYACI